

อุโบสถศีล

หลวงปู่สุวัจน์ สุวโจ

สำรวมกาย สำรวมใจ นี่การทำบุญอยู่ตรงนี้ คือความ
เรียบร้อย ที่มีสติสำรวมกาย ที่มีสติสำรวมใจ เป็นความงามของ
พุทธบริษัทในธรรมะวินัยของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อมีความ
สำรวมแล้วก็ต้องเป็นผู้มีสติ เป็นผู้ประพฤตินิธรรมและปฏิบัติ
ธรรม ก็ชื่อว่าเป็นผู้มีศีล ท่านเรียกว่า สังวรโร ที่ว่าศีลคือความ
สำรวมนี้เอง ชื่อว่าศีล รักษาศีล ที่เราสมาทานนั้นนั่นละเว้น ไม่
กระทำสิ่งที่เป็นโทษ ๘ อย่าง แต่มาดูใน ๘ อย่างนี้ ข้อทำยไม
น่าจะเป็นโทษ เพราะอาหารเป็นเครื่องเลี้ยงชีวิต แต่ถ้าเรา
สมาทานแล้ว ไปบริโภคแล้วเป็นโทษ... ไม่น่าจะเป็นโทษ การที่
เป็นโทษก็เพราะเหตุใด อันนี้พวกเราน่าจะศึกษาให้เข้าใจชัดให้
ละเอียดที่พระพุทธองค์ทรงมุ่งหมาย

ข้อนอกนั้น เช่นการประดับประดาตกแต่งร่างกาย การขับ
ร้อง หรือการดูเขาละเล่นต่างๆ การดูเขาละเล่นต่างๆ พระองค์มี
จุดประสงค์เพื่อให้เราสำรวมตา เพราะการเล่นนั้นะไม่เป็นเหตุให้

เกิดสติปัญญา ความสงบสุขอย่างแท้จริง ทำให้เรามัวเมาหลง
ไม่รู้ธรรม ไม่เห็นธรรม การไปฟังข้อร้องหรือข้อร้องเองหรือฟังคน
อื่นข้อร้อง ข้อร้องก็เป็นการสำรวจเหตุ การไม่ให้ระดับตกต่าง
ด้วยเครื่องระเบียบเครื่องหอมก็เป็นการสำรวจจุมุก สำรวจกลิ่น
ในจุมุก การไม่ให้บริโภคอาหารในเวลาวิกาลก็เพื่อให้เกิดความ
สำรวจกลิ่น ไม่ให้นอนในที่นอนอันสูงอันใหญ่ที่ภายในมียัดด้วย
นุ่นและสำลีก็เพื่อให้เราสำรวจกาย

เพราะฉะนั้นอุโบสถศีลนี้เป็นอินทริยสังวรครบถ้วน จึงเป็น
อุपरिमศีล ศีลอย่างสูงสำหรับฆราวาสผู้ประพฤติปฏิบัติธรรม
พระองค์ได้ทรงเทศนาสอนให้พุทธบริษัทปฏิบัติตั้งแต่สมัยครั้ง
พุทธกาล ก็มีการปฏิบัติรักษาศีลอุโบสถสำหรับฆราวาส มีอุระ
ภาวาทางบ้านทางเรือนหลายอย่าง พระองค์ก็เปิดโอกาสให้ได้
ประพฤติพรหมจรรย์วันหนึ่งกับคืนหนึ่ง เพราะศีลอุโบสถนี้เป็น
ศีลพรหมจรรย์ เพราะข้อที่ ๓ เว้น เว้นขาด ไม่ให้อยู่ร่วมกัน แต่
ศีล ๕ นั้นไม่ได้เว้นทั้งหมด เว้นแต่เฉพาะที่มีผู้ปกครองหวงห้าม
ส่วนการแต่งงานที่ถูกต้องเฉพาะสามีภรรยาอยู่ร่วมกัน ไม่ห้าม

แต่อุโบสถศีลนี้เว้น ท่านให้เว้นชั่วคราว วันหนึ่งกับคืนหนึ่ง เพื่อ
จะได้ถือว่าเป็นการบวชและประพฤติพรหมจรรย์ก็ว่าได้

การที่เราละ การที่เราเว้นเนี่ยแหละ เป็นเจตนาที่จิต
ประกอบไปด้วยศรัทธา ที่เป็นบุญเป็นกุศล เราทำได้แต่ไม่ทำ
เราเว้น เช่นเราเว้นจากการทำลายชีวิตซึ่งกันและกันตลอดถึง
สัตว์ เราทำได้ ใครก็ทำได้ แต่เราไม่ทำ มีเจตนาละเว้น เพราะ
ปัญญาที่พิจารณาเห็นคุณเห็นโทษ คือเห็นโทษของการกระทำ
เป็นการเบียดเบียนทำลายซึ่งกันและกัน พวกเราทำไม่ได้ เพราะ
มารู้ชัดแจ้งว่า ชีวิตของใครใคร่รัก ใครๆก็หวงแหน ใครๆก็
ต้องการความสุข อยู่เป็นสุข ไม่ให้ใครมาเบียดเบียน มาทำลาย
ชีวิตของเรา สัตว์อื่นเค้าก็เช่นเดียวกัน

นี่ปัญญาส่วนในเรื่องของศีล ความดีของศีล เมื่อเราไม่
เบียดเบียนอย่างนั้นแล้ว อานิสงส์ก็คือไม่เป็นภัย เป็นมิตรภาพ
การอยู่ร่วมกัน นี่อันนี้ สังคมรับรอง บัณฑิตทั้งหลายรับรอง นี่เรา
ควรพิจารณาให้เห็นทั้งโทษ ทั้งคุณ ทั้งสองอย่าง อย่างนี้ศรัทธา

ของเราจะได้ตั้งมั่น มีสัจจะในการรักษาศีลขึ้นมาโดยความเห็น
คุณของการปฏิบัติที่เราเลื่อมใสนับถือพระพุทธศาสนา

นี่ ชัดชัดเดียวเท่านั้นก็ให้พวกเราทั้งหลายพิจารณาด้วย
ตนเองทุกข้อ ทั้งคุณทั้งโทษ เพื่อให้เกิดปัญญาด้วยตนเอง ไม่
อยากขยายให้หมด ให้โอกาสเราผู้ฟังจดจำไว้สักข้อหนึ่ง แล้วก็
ไปขยาย พิจารณาข้อ ๒ ข้อ ๓ แต่ละข้อๆ การพิจารณาด้วย
ตนเองอย่างนี้ท่านว่า ธรรมวิจยะ เป็นธรรมอย่างสูงที่เรียกว่า
โพชฌงค์ องค์ที่เราจะต้องบรรลุธรรมหรือตรัสรู้ธรรม ทำให้เรา
มณสิการธรรม ทำให้จิตใจของเราได้มีวิหารธรรมเป็นเครื่องอยู่
คือจะอยู่ด้วยการพินิจพิจารณาธรรม ไม่ให้ว่างจากธรรม แม้แต่
เราทำงานสิ่งอื่น เราก็หยิบยกธรรมเหล่านี้มาพิจารณาไปด้วยก็
ได้ ยังเป็นบุญเป็นกุศล บังเกิดผลความสุขความเจริญ สมกับเรา
ที่เป็นชาวพุทธที่พระพุทธเจ้าสอนให้เราเป็นคนมีความรู้ความ
ฉลาดในการรักษาตน เรียกว่า นิปโก มีปัญญาเครื่องรักษาตน
ให้พ้นจากเวร ให้พ้นจากภัย ให้พ้นจากความเศร้าหมองทาง
ภายนอกภายในร่างกายและจิตใจ

เพราะฉะนั้นจะให้ชาวพุทธเรามีความรู้ความสามารถ มี ศรัทธาพลังอันเข้มแข็งในตัวของเราเพื่อจะได้เด็ดขาดในการ กระทำอันสิ่งที่ไม่ดีไม่มีประโยชน์ เพื่อจะได้ตัดขาดให้หมดไป ไม่ สงสัยในเรื่องสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ ไม่จำเป็น เพราะโทษที่เกิดขึ้น จากการกระทำคือทุกข์นั้นะไม่จำเป็นสำหรับพวกเรา เราไม่ ต้องการ เราต้องการแต่ความสุขที่ไม่มีเวรไม่มีภัยเท่านั้น ที่ ทำให้เราอยู่เย็นเป็นสุข

แต่สังเกตดูแล้ว ชาวพุทธเรายังปฏิบัติหละหลวม จึงมี ปัญหาตามวัดต่างๆในระหว่างพระกับโยม ในระหว่างโยมกับ พระ ในระหว่างโยมกับโยมเข้าวัดด้วยกัน ปัญหาต่างๆ เพราะ เราไม่หนักแน่นในการศึกษาและปฏิบัติอันนี้ให้มันจริงจังกับ ปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นได้อย่างไร ซึ่งทุกคนก็ไม่ต้องการ แต่ก็ เกิดขึ้นบ่อยๆ แต่เฉพาะอย่างยิ่งอันนี้สำหรับที่อื่นนะ ไม่ใช่พูดถึง วัดเรา วัดเรานับว่าอยู่ในส่วนที่เรียบร้อย เพราะอยู่ห่างจาก หมู่บ้าน ผู้ที่มาล้วนแต่เป็นผู้มีศรัทธา ตั้งใจมาเพื่อสงฆ์วิเวกจริงๆ เพราะฉะนั้นวัดเราจึงมีเหมือนกับวัดคัดเลือก ถ้าผู้ไม่มีศรัทธา

อย่างแรงกล้าแล้วก็ไม่มาถึง ด้วยเหตุขัดข้องอย่างโน้นอย่างนี้ ผู้
ที่เข้ามาล้วนแต่เป็นผู้ที่หนักแน่นในการบุญการกุศล ตั้งใจ
ปฏิบัติ ด้วยวัดเราจึงอยู่ในสภาพเรียบร้อยตลอดมา

ที่พูดนี้เห็นที่อื่นที่มีบางแห่งนี้ ปัญหายุ่งเหยิง ไม่ระวางต่างๆ
ได้ประโยชน์อะไรจากปัญหาเหล่านั้น เราทั้งหลายควรพินิจ
พิจารณาเพื่อรักษาเสถียรภาพจิตใจของเราให้มั่นคง เวลาไป
รวมกลุ่มกับคนอื่น คณะอื่นเราก็จะได้พินิจพิจารณา รู้จัก
ข้อบกพร่อง รู้จักข้อที่เสื่อมเสีย รู้จักข้อที่ไม่ดี ที่มีอยู่ในความคิด
และการกระทำของพวกเขาชาวพุทธ

เพราะฉะนั้นขอให้เราทั้งหลายศึกษาให้เข้าใจละเอียดลึกซึ้ง
อย่าเข้าใจว่าชีวิตเราอยู่ได้เพราะเงินทองอย่างเดียว นั่นเป็น
เพราะความเข้าใจที่ผิดมาก จึงทุ่มเทเวลาลำเวลา หาแต่เงินแต่ทอง
เพื่อความร่ำรวย ได้เงินทองมาแล้ว เมื่อชีวิตของเราหรือจิตใจ
ของเราไม่มีธรรมะ หรือไม่มีพลังแห่งธรรมประจำอยู่ในจิตใจแล้ว
ถึงได้เงินทองมากก็ไปใช้ในเรื่องที่ผิดๆ แน่ๆ ไปใช้ที่ไม่ถูกต้อง
ได้มาเท่าไรก็ไม่เหลือ ยังเป็นหนี้เป็นสินเขา เราไม่ได้สำรวจ

พิจารณา เงินทองที่เราหามาด้วยความเหนื่อยยากลำบากแล้ว
เราก็กะประมาณใช้ในสิ่งที่เกิดประโยชน์ แล้วก็มีเวลาที่จะทำ
จิตใจหรือปฏิบัติตัวของเรา ขอให้มีความสุข ไม่ให้สิ่งที่มัว
เมาลุ่มหลงครอบงำจิตใจให้เกิดความมอมเมาขึ้นมา เป็นทาง
ไม่ให้เกิดสติปัญญาในทางที่ชอบ เราควรสำรวจพิจารณา

โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวพุทธของเรา พระพุทธศาสนาดีอยู่
แต่เรายังไม่รู้คุณค่าทั่วถึงความดี จึงไม่สามารถที่จะร่วมกลุ่มกัน
สามัคคีกัน ตั้งใจปฏิบัติ อยู่ให้เป็นความสงบเรียบร้อย ในชาว
พุทธของเรา ยังมีเป็นเหตุให้ผู้ที่ไม่ศรัทธาอื่นเค้ามองตำหนิติเตียน
ชาวพุทธของเราได้ ว่าชาวพุทธเป็นผู้มีศีลธรรม แต่ก็ยังมีคนเมา
ยังมีคนลักขโมย ฆ่ากัน เบียดเบียนกัน ยังมีคนประพฤตินิดใน
กาม มีอาชญากรรมต่างๆ ทำความไม่ดีขึ้นในวงชาวพุทธอย่างนี้
กันทั่ว ไม่มีหลักมีฐาน ไร้ศีลธรรม เกิดทะเลาะวิวาทกันขึ้นในวง
ชาวพุทธ นี้ เพราะฉะนั้นให้พวกเราทั้งหลายพยายามพินิจ
พิจารณาเลือกเพื่อชีวิตของเราจะได้ตั้งหลักอันมั่นคงในทางที่ดี

วันเมื่อวานนี้ก็ข่าวดีสำหรับที่วัดของเราได้ hearing ผ่านไป
แล้ว ที่เราทั้งหลายได้รอมายาวนาน อย่างนี้ก็เรียบร้อยแล้ว ก็
ช่วยกัน รักษาไว้เพื่อเป็นหลัก หาความสงบวิเวกตามหลักคำ
สอนพระพุทธเจ้าที่เราเคารพนับถือ เพื่อเป็นมรดกตกทอดถึง
ลูกหลานของเรา ลูกหลานของเรามายาภายหลังก็จะได้มีสำนัก
ศึกษาและปฏิบัติอบรมเพื่อจะได้เป็นคุณภาพชีวิตที่อยู่ติดโลก ที่
ผสมร้อยแปด ความกระทบกระทั่งอัน ความวุ่นวายจากบุคคล
หลายประเภท หลายชนิด มีเป็นจำนวนมาก ถ้าหากว่าเราไม่มี
ธรรมคำสอนพระพุทธเจ้าเป็นหลักชี้ขาดแล้ว เราก็จะไม่แน่นอน
ชีวิตของเราตัดสินใจไม่ได้ ไหนเป็นของแท้ ไหนเป็นของเทียม
เราจะไปทางไหนก็ไปไม่ถูก ผลที่สุดตัดสินใจผิดๆ เป็นวิฎฐะวน
อยู่ ไม่มีที่สิ้นสุด

ฉะนั้นขอให้เราทั้งหลายพยายามศึกษา ในเรื่องทานก็ควร
จะศึกษาให้ลึกซึ้ง ให้หนักแน่นมั่นคง เพราะการทานของบุคคลรู้
กับคนไม่รู้ซึ่งนี้ได้ผลผิดกัน มีผลประโยชน์ผิดกันแก่ผู้กระทำ การ
รักษาศีล การภาวนาก็เช่นเดียวกัน ต้องรู้จักคุณจักโทษ การทำ

ความดีก็ต้องให้ฉลาด การทำความดี ทำแต่ดีแต่เราไม่ฉลาด
เสียโดยไม่รู้ตัวก็มี สมมุติว่าเรามาทำความดี เป็นคนชอบทำบุญ
ให้ทาน หรือเป็นคนชอบรักษาศีล เป็นคนชอบปฏิบัติภาวนา จะ
ยกถือฐานะของเราเป็นว่าเป็นผู้ดีขึ้นมา เอาความดีของตนไปชม
เหยียดหยามดูถูกบุคคลผู้อื่นที่เขาทำไม่ได้ นี่เป็นกิเลส
พระพุทธเจ้าพระองค์สอนไม่ให้เป็นคนประเภทนั้น ไม่ให้ถือตัว
เรียกว่ายกตนข่มท่าน หรือยกตนข่มคนอื่น เราทำความดีนั้นเพื่อ
ชำระกิเลส เพื่ออยู่ความสงบสุข ถ้าเราไปชมคนอื่น คนอื่นก็
ผลัดดันไม่พอใจ ก็เป็นเวรกับเราอีก ก็แปลว่าเราฉลาดในการทำ
ดีไม่พอ ก็ได้รับทุกข์ขึ้นมาอีก นี่ โดยรู้เท่าไม่ถึงการ สำคัญตัวเรา
ดีกว่าเขา แล้วก็ดูถูกเหยียดหยามว่าคนอื่นที่ไม่ดี นินทาคน
อื่น แล้วก็เป็นที่ตรูขึ้นมา ทำให้การปฏิบัติของเราไม่สงบ

เพราะฉะนั้นการถือดีก็ผิด แม้แต่ตนของตนไม่มีแล้ว สิ่งไหน
จะเป็นตนได้ เราพยายามสละได้ทุกอย่างจนเหลือแต่ธรรมชาติ
ปกติ จึงจะนั่งเป็นสุข นอนเป็นสุข ตามหลักคำสอนพระพุทธเจ้า
พระพุทธเจ้าพระองค์ไม่มีทิฐิมานะ อวดดี ถือดี แม้แต่น้อยเลย

ไม่เคยข่มขู่ เอาความดีของพระองค์ไปดูถูกเหยียดหยาม
พระองค์สงเคราะห์อนุเคราะห์คนทุกชนชั้น แม้แต่สัตว์อื่น
พระองค์ก็ไม่เบียดเบียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักบวช แม้แต่ฝึก
หญาที่เขี้ยวสดอยู่กับที่ พระองค์ก็ไม่ให้ทำลายเบียดเบียนอีก
นั้น พระเมตตาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์ไม่ได้ทรงแยก
ตนว่าพระองค์เป็นพระพุทธรูปแล้ว เราพุทธบริษัทควรรับทราบ
เรียกว่าความรู้รอบตัวเพื่อจะป้องกันภัยของเรา เมื่อได้ยินได้ฟัง
แล้ว จดจำให้ดี ตั้งใจปฏิบัติตาม

ที่มา: <https://youtu.be/ZFpQamPNJql>